

Ἡ υπεράσπιση τῆς Δημοκρατίας

Η άστική δημοκρατία δὲ λειτούργησε ποτὲ ὁμαλὰ στὴ χώρα μας. Ὡστόσο τὰ τελευταῖα χρόνια συντελεῖται μιὰ διαδικασία, ἡ ὁποία τείνει στὴν τυπικὴ καὶ οὐσιαστικὴ περιστολὴ καὶ τελικὰ στὴν κατάργησή της.

Φορεῖς τῆς τάσεως αὐτῆς ποὺ ἀπειλεῖ τὴν ἴδια τὴν ὕπαρξη τῆς δημοκρατίας, εἶναι δύο: ἀπὸ τὴ μιὰ ἡ ἐπίσημη ἐξουσία ποὺ μὲ σειρά νομοθετήματα καὶ ἐνέργειες συμπιέζει τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν, φτάνοντας ὡς τὴν προσπάθεια γιὰ συνταγματικὴ κατοχύρωση ἀντιδημοκρατικῶν μέτρων κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη ποικιλῶνυμες ἐπίσημες καὶ ἀνεπίσημες καὶ πάντα λαθρόβιες ὀργανώσεις, ποὺ ὄχι μόνον ἰδεολογικά, ἀλλὰ καὶ γενεαλογικὰ συνδέονται μὲ τὸ φασισμό καὶ τὸ χιτλερισμό.

Τὰ τραγικὰ γεγονότα τῶν τελευταίων μηνῶν ἀπεκάλυψαν τὸ μέγεθος τῶν κινδύνων ποὺ ἀπειλοῦν τὴ δημοκρατία στὴ χώρα μας καὶ ἔθεσαν ὡμὰ τὸ ἐρώτημα: θὰ γίνεῖ σεβαστὴ ἡ λαϊκὴ θέληση καὶ θὰ ἀποκατασταθοῦν οἱ προϋποθέσεις γιὰ ὁμαλὴ ἀνέλιξη τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς, ἢ θὰ ὀδηγηθοῦμε σὲ ἀνώμαλες λύσεις καὶ στὸ χάος, δὲν εἶναι φανταστικός. Τὸ ἀπέδειξαν μὲ συγκλονιστικὴ ἀμεσότητα τὰ τελευταῖα γεγονότα. Γι' αὐτὸ εἶναι ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ εὑρεθεῖ μιὰ διέξοδος. Καὶ ἡ διέξοδος, ἡ ἀσφαλίστικὴ δικλείδα ποὺ θὰ ὀδηγήσει στὴν ἐκτόνωση τῆς κρίσεως καὶ θὰ δημιουργήσει τὶς προϋποθέσεις τῆς ὁμαλότητος, εἶναι ὁ ἀπόλυτος σεβασμὸς τῆς λαϊκῆς θελήσεως στὶς ἐπικείμενες ἐκλογές. Ὅλοι οἱ ὑπεύθυνοι παράγοντες ἔχουν ὑποχρέωση νὰ συναισθανθοῦν τὸ μέγεθος τῶν εὐθυνῶν ποὺ ἐπωμίζονται καὶ νὰ ἐνεργήσουν μὲ ἓνα καὶ μοναδικὸ στόχο: τὸ σεβασμὸ τῆς λαϊκῆς θελήσεως, τὴν ἀπρόσκοπτη λειτουργία τοῦ μηχανισμοῦ τῆς δημοκρατικῆς ἀνάδειξης τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Ἔθνους.

Σὲ μιὰ ἐποχὴ ὅπου ἡ ἀνθρώπινη γνώση καὶ ἡ ἀνθρώπινη συνείδηση ἔχουν κατακτήσει βαθμίδες ὑψηλότερες ἀπὸ κάθε προηγούμενης ἐποχῆς, εἶναι ἀπαράδεκτο νὰ χρησιμοποιοῦνται μέσα πολιτικῆς ἐπικρατήσεως ποὺ ἀνάγονται σὲ ξεπερασμένες ἐποχές καὶ ποὺ ἀποτελοῦν ὕβρη γιὰ τὴν ἀνθρώπινη προσωπικότητα. Ἀλλὰ ἀκριβῶς ἡ ὑψηλὴ αὐτὴ συνείδηση τῆς ἐποχῆς μας καὶ οἱ δημοκρατικὲς καὶ ἀνθρωπιστικὲς παραδόσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, πιστεύουμε ὅτι ἐν τέλει θὰ ἐπιβάλλουν τὸ σεβασμὸ τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν, ποὺ εἶναι σεβασμὸς τῆς ἴδιας τῆς οὐσίας τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου.

Εἰδικώτερα, σὰν περιοδικὸ τῆς ἐπιστημονικῆς σκέψης, πιστεύουμε πῶς οἱ Ἕλληνες ἐπιστήμονες, οἱ ὁποῖοι σὲ κάθε κρίσιμη στιγμὴ βρέθηκαν στὶς προφυλακὲς τῶν ἀγῶνων γιὰ τὴ δημοκρατία, δὲν θὰ ὑστερήσουν καὶ σὲ τούτῃ τὴν κρίσιμη καμπὴ καὶ θὰ ἐνώσουν τὶς δυνάμεις τους μαζὺ μὲ τὶς ἄλλες δυνάμεις τοῦ τόπου, ὥστε νὰ ἀποφευχθεῖ ὁ ἐξανδραποδισμὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ νὰ γίνεῖ σεβαστὴ ἡ θέλησή του νὰ ζήσει ἐλεύθερος.

Ἡ συμφωνία τῆς Μόσχας

Στὴ Μόσχα ὑπεγράφη μεταξὺ τῆς Σοβ. Ἐνώσεως, τῶν Η.Π.Α. καὶ τῆς Μ. Βρετανίας ἡ συμφωνία γιὰ τὴ μερικὴ ἀπαγόρευση τῶν πυρηνικῶν δοκιμῶν. Οἱ ἄλλες χώρες ὑπέγραψαν — μαζὺ μὲ τὴν Ἑλλάδα — ἢ πρόκειται νὰ ὑπογράψουν, ἐκτὸς ἀπ' τὴ Γαλλία καὶ τὴ Λαϊκὴ Κίνα, ποὺ διατύπωσαν ρητὰ τὶς ἀντιρρήσεις τους καὶ τὴν ἀντίθεσή τους στὴ συμφωνία.

Οἱ λαοὶ ὅλου τοῦ κόσμου δέχτηκαν μὲ ἀνακούφιση τὴ συμφωνία, ποὺ πραγματοποιήθηκε ὕστερα ἀπὸ τὴ συνεχῶς ἐντεινόμενη δική τους πίεση καὶ ὕστερα ἀπὸ συζητήσεις πολλῶν ἐτῶν. Ἡ ἀπαγόρευση τῶν πυρηνικῶν δοκιμῶν, ἐκτὸς ἀπ' τὸ ὅτι ἀπαλλάσσει τὴν ἀνθρωπότητα ἀπ' τοὺς κινδύνους τῆς ραδιενέργειας, ἀπὸ τελεῖ τὸ πρῶτο βῆμα πρὸς τὴ χαλάρωση τῆς διεθνούς ἐντασης, τὴν υἰοθέτηση τῆς πολιτικῆς γιὰ τὴν εἰρηνικὴ διευθέτηση τῶν παγκοσμίων προβλημάτων καὶ τὴν ἐγκατάλειψη τοῦ πολέμου σὰν μέσου ἐπίλυσης τῶν διεθνῶν διαφορῶν, ἀποτελεῖ τὸ πρῶτο βῆμα πρὸς τὴ λύση τοῦ προβλήματος τοῦ ἀφοπλισμοῦ.

Γιὰ τὴ χώρα μας ἡ συμφωνία ἔχει ἰδιαίτερη σημασία. Μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ διευκολύνει τὴ βελτίωση τῶν σχέσεων μας μὲ ὅλες τὶς χώρες καὶ ἰδιαίτερα μὲ τὶς Βαλκανικές, καὶ ἡ βελτίωση αὐτὴ νὰ ἔχει τὶς εὐεργετικὲς τῆς ἐπιδράσεις τόσο στὴν πορεία τῆς οἰκονομίας τῆς, ὅσο καὶ στὴν ὑπόθεση τῆς διεθνούς εἰρήνης μὲ τὴ μετατροπὴ τῶν Βαλκανίων σὲ ἐνεργητικὸ παράγοντα γιὰ τὴ διαφύλαξή τῆς. Κι' ἀκόμα γιὰ τὴν πορεία πρὸς τὸν ἀφοπλισμὸ ποὺ διαφαίνεται μὲ τὴ συμφωνία πρέπει νὰ ἀπαλλάξει τὴν Ἑλληνικὴ οἰκονομία ἀπ' τὸ σημερινὸ τρομερὸ βάρος τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν καὶ νὰ διευκολύνει τὴν ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας τῆς.

Ἡ ἠλεκτρενέργεια στὴν Ἑλλάδα

Τὸ ὕψος τῆς ἠλεκτρενέργειας μιᾶς χώρας, καθὼς καὶ ὁ τρόπος παραγωγῆς καὶ κατανομῆς τῆς, ἀντικατοπτρίζουν τὴν ἀνάπτυξη τῆς χώρας αὐτῆς. Μιὰ πρόσφατη ἔκδοση τῆς ΔΕΗ, μὲ τίτλο «Ἐπιτεύγματα τοῦ ἑλληνικοῦ ἐξηλεκτρισμοῦ», εἶναι ἀρκετὰ ἐνδεικτικὴ γιὰ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν πατρίδα μας.

Κατὰ τὴ ΔΕΗ, ἡ παραγωγὴ ἠλεκτρενέργειας τὸ 1962 ἦταν 2.712 ἐκ. ΩΧΒ. Τὸ ποσὸν αὐτὸ φανερώνει κάποιον πρόοδο. Ὅστόσο, ἡ πρόοδος εἶναι ἀπελπιστικὰ ἀργή, ἂν συγκριθῇ μὲ τὴν πρόοδο ἄλλων χωρῶν. Ἐνῶ π.χ. ἡ κατ' ἄτομο παραγωγὴ ἠλεκτρενέργειας τὸ 1962 ἦταν στὴν Ἑλλάδα 285 ΩΧΒ, σὲ χώρες προπολεμικὰ ἐξίσου καθυστερημένες μὲ μᾶς, ὅπως οἱ βαλκανικές, ἦταν: Ρουμανία 524,5, Γιουγκοσλαβία 600 καὶ Βουλγαρία 755 ΩΧΒ. Δηλαδή, ἡ κατ' ἄτομο παραγωγὴ ἠλεκτρενέργειας στὴ χώρα μας δὲν φτάνει οὔτε τὸ 38% τῆς ἀντίστοιχης παραγωγῆς τῆς Βουλγαρίας.

Ἄλλὰ δὲν εἶναι μόνο τὸ ὕψος τῆς ἠλεκτρενέργειας ποὺ εἶναι μικρό. Ἐξίσου μὴ ἱκανοποιητικὴ εἶναι ἡ ἐκλογὴ τῶν πηγῶν. Ἡ χώρα μας, ὡς γνωστόν, ἔχει τεράστιες δυνατότητες γιὰ παραγωγὴ ὑδροηλεκτρικῆς ἐνέργειας, ποὺ παρουσιάζει σειρὰ πλεονεκτημάτων σὲ σχέση μὲ τὶς ἄλλες πηγές. Ἐν τούτοις, τὸ 1962 περίπου 2 δισ. ΩΧΒ, δηλαδή τὸ 73,8% τῆς παραγόμενης ἠλεκτρενέργειας προερχόνταν ἀπὸ ἀτμοηλεκτρικὲς πηγές, 4% ἀπὸ μηχανεὲς ἐσωτερικῆς καύσεως καὶ μόλις 22,2% προερχόταν ἀπὸ ὑδατοπτώσεις (600 ἐκατ. ΩΧΒ). Κι' αὐτό, ὅταν οἱ πηγές ὑδροηλεκτρικῆς ἐνέργειας κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς ἴδιας τῆς ΔΕΗ, μποροῦν νὰ μᾶς δώσουν 16 δισ. ΩΧΒ τὸ χρόνο, μὲ χαμηλότερο, ὡς γνωστόν, κόστος καὶ μὲ χρονικὰ ἀπεριόριστες δυνατότητες. Κι' ἐνῶ οἱ ὑδροενεργειακὲς πηγές μας μέ-

νουν σχεδόν άνεκμετάλλευτες, εισάγουμε τὸ χρόνο καύσιμα ἀξίας 52 ἑκατ. δολλ., χάνοντας ὄχι μόνο πολύτιμο συνάλλαγμα, ἀλλὰ καὶ διαιωνίζοντας τὴν ἐνεργειακὴ μας ἐξάρτηση ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν.

Χαρακτηριστικοὶ ἐπίσης τῆς διαρθρωτικῆς καθυστέρησεως τῆς οἰκονομίας μας εἶναι οἱ ἀριθμοὶ ποὺ δείχνουν τὴν κατανάλωση τῆς ἠλεκτρενέργειας. Ἔτσι, ἀπὸ τὴν ἐνέργεια ποὺ πούλησε ἀπ' εὐθείας ἡ ΔΕΗ, τὸ 30,5% διετεῖται γιὰ οἰκιακὲς χρήσεις, τὸ 18,2% γιὰ τροchioδρόμους καὶ μόνο τὸ 49,3% γιὰ τὴ βιομηχανία. Ἀφ' ἑτέρου, ἐνῶ γιὰ φωτισμὸ τῶν δρόμων καταναλώθηκε τὸ 1,7%, ἡ ἑλληνικὴ γεωργία ἀπερρόφησε 1,64% !!

Ἡ ἔκδοση τῆς ΔΕΗ, παρ' ὅλο ποὺ φέρει τὸν τίτλο «Ἐπιτεύγματα», ἀποκαλύπτει τὴ φοβερὴ μας καθυστέρηση σὲ μιὰ ἐποχὴ ἀλματικῶν ἀλλαγῶν στὸν εὐρωπαϊκὸ χῶρο. Βεβαίως ὑπάρχει πρόγραμμα ἐξηλεκτρισμοῦ μὲ ἀξιοποίηση τοῦ Ἀχελώου (2 θέσεις, 3 δισ. ΩΧΒ), τῶν λιγνιτῶν τῆς Μεγαλοπόλεως (1,8 δισ. ΩΧΒ τὸ 1970), καθὼς καὶ ἄλλων μικρότερων πηγῶν. Ὡστόσο, τὸ ἐνεργειακὸ καὶ γενικώτερα τὸ πρόβλημα ἀναπτύξεως τῆς χώρας δὲν πρόκειται νὰ λυθεῖ, γιατί, πρῶτον ὁ Πεσσινὲ θὰ καταβροχθίζει περίπου 2 δισ. ΩΧΒ πρὸς 0,10 δρχ. τὸ ΩΧΒ κί' ἀκόμα ὅ,τι περισσέψει δὲν ὑπάρχει καμμία προοπτικὴ νὰ διοχετευθεῖ φθηνὸ σὲ ἐθνικὲς βιομηχανίες καὶ στὴν ἑλληνικὴ γεωργία, ποὺ σὲ μέγα ποσοστὸ παραμένει στὴν ἐποχὴ τοῦ Ἡσίοδου.

Τὸ πρόβλημα τοῦ ἐξηλεκτρισμοῦ τῆς χώρας εἶναι σύνθετο. Προϋποθέτει ἀξιοποίηση τῶν ἐγχώριων ἐνεργειακῶν πηγῶν καὶ κυρίως τῆς ἐνέργειας τοῦ νεροῦ, μὲ ταυτόχρονες βαθεῖες διαρθρωτικὲς ἀλλαγές στὴν οἰκονομία μας, ὥστε ἡ ἠλεκτρενέργεια νὰ τροφοδοτήσῃ κυρίως τὴ βιομηχανία καὶ τὴ γεωργία, ἀντὶ γιὰ τὸν ὑδροκέφαλο τῆς πρωτεύουσας καὶ τὰ ἔργα βιτρίνας.

Οἱ ἐξαγωγές πρὸς τὴν ΕΟΚ

Νέα κατακόρυφη πτώση ἐσημείωσαν, στὸ πρῶτο ἐξάμηνο τοῦ 1963, οἱ ἐξαγωγές μας στὶς χῶρες τῆς ΕΟΚ, ἐνῶ ἀντίθετα παρατηρήθηκε αὐξηση τῶν εἰσαγωγῶν μας, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ διογκωθῇ ἀκόμη περισσότερο τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἐμπορικοῦ μας ἰσοζυγίου μὲ τὴν ΕΟΚ.

Σύμφωνα μὲ τὰ στοιχεῖα τῆς Τράπεζας τῆς Ἑλλάδας τὸ σύνολο τῶν ἐξαγωγῶν μας στὴν περίοδο αὐτὴ μειώθηκε σὲ 39,8 ἑκατ. δολλάρια ἐναντι 42,6 ἑκατ. δολλ. στὸ ἀντίστοιχο ἐξάμηνο τοῦ 1962. Ἡ δυσμενὴς αὐτὴ ἐξέλιξη ὀφείλεται κατὰ κύριο λόγο στὴν μείωση τῶν ἐξαγωγῶν μας βάμβακος κατὰ 50%, καπνοῦ καὶ βιομηχανικῶν προϊόντων. Ἔτσι οἱ ἐξαγωγές μας πρὸς τὴν ΕΟΚ στὸ διάστημα Ἰανουαρίου — Ἰουνίου 1963 καλύπτουν τὸ 26% μόνο τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν μας, ἐναντι 33,2% στὸ ἀντίστοιχο διάστημα τοῦ 1962.

Ἀντίθετα, οἱ εἰσαγωγές κάθε ἄλλο παρὰ ἐσημείωσαν μείωση. Καὶ συγκεκριμένα οἱ εἰσαγωγές βιομηχανικῶν εἰδῶν αὐξήθηκαν ἀπὸ 44,5 ἑκατ. δολλ. τὸ πρῶτο ἐξάμηνο τοῦ 1962 σὲ 55,7 ἑκατ. δολλ. τὸ ἀντίστοιχο ἐξάμηνο τοῦ 1963. Παρατηρήθηκε δηλ. αὐξηση τῶν εἰσαγωγῶν μας κατὰ 25,16%.

Ἀποτέλεσμα, τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἐμπορικοῦ μας ἰσοζυγίου μὲ τὴν ΕΟΚ νὰ ἀνέλθῃ στὸ πρῶτο ἐξάμηνο τοῦ τρέχ. ἔτους σὲ 94,8 ἑκατ. δολλ. ἀπὸ τὰ 85,7 ἑκατ. δολλ. ποὺ ἦταν στὴν ἀντίστοιχο περίοδο τοῦ 1962. Ἔχουμε, κατὰ συνέπεια, ἄνοδο τοῦ ἐλλείμματος ἴση πρὸς 10,6%.

Ἡ νέα αὐτὴ διόγκωση τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐμπορικοῦ μας ἰσοζυγίου καὶ ἰδιαίτερα ἡ μείωση τῶν ἐξαγωγῶν μας στὶς χῶρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς ἀποκτοῦν χαρακτηριστικὴ σημασία, γιατί πραγματοποιοῦνται σὲ περίοδο ποὺ τὰ ἑλληνικὰ προϊόντα ἀπολαμβάνουν τῶν δασμολογικῶν ἐκπτώσεων ποὺ προβλέπει ἡ συμφωνία

τῆς συνδέσεως, πράγμα πού ἀποδεικνύει ὅτι καθόλου δὲν συνέτειναν στὴ βελτίωση τῆς καταστάσεως τῶν ἐξαγωγῶν μας. Καὶ ἡ διαπίστωση αὐτὴ κάθε ἄλλο παρά δικαιώνει ἐκείνους πού μὲ κάθε μέσο ἐπεδίωξαν νὰ πραγματοποιήσουν τὴν εἰσοδοχὴ τῆς Ἑλλάδας στὴ δυτικοευρωπαϊκὴ ἀγορὰ.

Μειωμένες οἱ ἐξαγωγές βαμβακιού

Μείωση κατὰ 22,9% ἐσημείωσαν οἱ ἐξαγωγές βαμβακιού στὸ ἐνδεκάμηνο Αὐγούστου 1962 — Ἰουνίου 1963, σὲ σχέση πρὸς τὸ ἀντίστοιχο ἐνδεκάμηνο 1961 — 62, γιατί ἀπὸ 64.600 τόννοι πού ἦταν στὸ προηγούμενο ἐνδεκάμηνο ἔπεσαν ἐφέτος στοὺς 49.811 τόννους. Ἡ σημαντικὴ αὐτὴ ἐλάττωση ὀφείλεται κατὰ κύριο λόγο στὴν κάμψη τῶν εἰσαγωγῶν ἐλληνικοῦ βαμβακιού ἀπὸ τὶς χῶρες τῆς ΕΚΑ, ὅπου ἀπὸ 18.578 τὸ ἐνδεκάμηνο 1961 — 62, ἔπεσαν στὶς 11.026, δηλαδὴ παρατηρήθηκε μείωση κατὰ 40,7%. Παράλληλα, ὅμως, ἀπὸ τὴ γεωγραφικὴ κατανομὴ τῶν ἐξαγωγῶν βαμβακιού, προκύπτει ὅτι αὐξάνεται τὸ ποσοστὸ τῶν ἐξαγωγῶν μας, πού κατευθύνεται πρὸς τὴν ἀγορὰ τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν. Ἔτσι, μὲ βάση τὰ στατιστικὰ δεδομένα τῆς γεωγραφικῆς κατανομῆς, οἱ ἐξαγωγές βαμβακιού, ἐμφανίζονται, ὡς ἐξῆς:

Τὸ ποσοστὸ ἐξαγωγῶν πρὸς τὴν ΕΚΑ ἀπὸ 28,8% ἔπεσε σὲ 22,15%.

Τὸ ποσοστὸ ἐξαγωγῶν πρὸς τὶς διάφορες χῶρες ἀπὸ 35,9% ἔπεσε σὲ 31,55%.

Τὸ ποσοστὸ ἐξαγωγῶν πρὸς τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην ἀπὸ 37,5% αὐξήθηκε σὲ 46,40%.

Παρατηροῦνται δηλαδὴ δύο ἀντίρροπες τάσεις. Ἀπὸ τὴ μιὰ πλευρὰ παρατηρεῖται διευρυνομένη ἀποροφητικὴ τῆτα τοῦ βαμβακιού μας ἀπὸ τὶς ἀνατολικὲς χῶρες καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ ΕΚΑ παρουσιάζει συστολὴ στὴν ἀπορρόφηση, γεγονός πού ἀποδεικνύει ὅτι ὄχι μόνο δὲν πραγματοποιοῦνται οἱ εὐνοϊκὲς προβλέψεις, πού κατὰ τοὺς ὑπεύθυνους κυβερνητικοὺς παράγοντες θὰ ἔφερε ἡ σύνδεση, ἀλλὰ γίνονται, ἀκριβῶς, τὰ ἀντίθετα.

Τὸ ταμεῖο συνεργασίας δικηγόρων

Οπως ἔγραψε ὁ τύπος τῆς 1ης Ὀκτωβρίου, ὁ κ. Σακελλαρίου, ὑπουργὸς τῆς προηγουμένης κυβερνήσεως, λίγες μέρες πρὶν ἀπὸ τὴν κυβερνητικὴ ἀλλαγὴ, ὑπέγραψε τὴν ἀπόφαση πού χρειαζόταν γιὰ νὰ μπεῖ σὲ ἐφαρμογὴ ὁ θεσμὸς τοῦ Ταμεῖου Συνεργασίας τῶν Δικηγόρων Ἀθηνῶν.

Βέβαια, τὸ ποσὸν πού θὰ εἰσπράττει κάθε δικηγόρος δὲν εἶναι μεγάλο. Ὡστόσο, ἀποτελεῖ ὄχι μόνο μιὰ συμβολικὴ ἔκφραση ἀνώτερης ἀνθρώπινης ἀλληλεγγύης στὸ δικηγορικὸ κλάδο, ἀλλὰ καὶ οὐσιαστικὴ ἐνίσχυση γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν ἐξόδων ἐπαγγελματικῆς στεγασεως τῶν οἰκονομικὰ ἀσθενεστέρων δικηγόρων, πού εἶναι καὶ οἱ περισσότεροι. Σύμφωνα μὲ τὴν ἀπόφαση αὐτὴ, τὸ 23% ἀπὸ τὶς προεισπραττόμενες ἀμοιβές τῶν δικηγόρων θὰ παρακρατεῖται καὶ θὰ μοιράζεται ἐξ ἴσου σὲ ὅλους. Ὑπολογίζεται ὅτι κάθε δικηγόρος θὰ παίρνῃ 1.500 δραχμὲς τὴν τριμηνία.

Τὸ Ταμεῖο Συνεργασίας ἦταν ἓνα δίκαιο καὶ εὐγενικό, ἀλλὰ καὶ καθολικὸ αἶτημα τῶν δικηγόρων. Σκληροὺς ἀγῶνες, πού ἔφτασαν μέχρι τὴν ἀποχὴ ἀπὸ τὰ δικαστήρια, ἔκαναν οἱ δικηγόροι γιὰ τὴν καθιέρωσή του. Συνάντησαν τὴν πείσμονα ἄρνηση τῆς προηγουμένης κυβερνήσεως. Στοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ προη-

γουμενου κοινοβουλευτικου υπουργου της Δικαιοσύνης ότι πρόκειται για μέτρο «σοσιαλιστικό», οι δικηγόροι απαντούσαν με την επίκληση του παραδείγματος των συμβολαιογράφων, οι οποίοι μάλιστα εισπράττουν ένα σοβαρό ποσόν από το Ταμείο Συνεργασίας τους.

Χαιρετίζουμε την έπιτυχία αυτή των δικηγόρων. Είναι μιὰ έκδήλωση που τους έξυψώνει και τους κάνει να αίσθάνονται φίλοι και συμπαραστάτες ο ένας στον άλλο. Οι άλλοι έπιστήμονες έμπνέονται από την ώραία αυτή κατάκτηση και στους δικούς τους έπαγγελματικούς άγώνες.

‘Η σύνδεση της Τουρκίας με την ΕΟΚ

Η σύνδεση της Τουρκίας με την Κοινή ‘Αγορά ύπεγράφη, παρά τις αντιρρήσεις της ‘Ελλάδας και τις άπειλές της προηγούμενης κυβερνήσεως. ‘Απ’ όσα έχουν ως τώρα γραφεί, φαίνεται πως ή σύνδεση της Τουρκίας γίνεται με τους ίδιους όπως και με τη χώρα μας όρους. Μόνο που στην Τουρκία δίνεται δάνειο 150 εκατ. δολλαρίων αντί των 125 εκατ. που έπρεπε να δοθούν στην ‘Ελλάδα και που ή χορήγησή τους με διάφορα προσχήματα συνεχώς αναβάλλεται.

Πρέπει να τονισθί, πως με τη σύνδεση της Τουρκίας, όμοειδή με τα έλληνικά άγροτικά προϊόντα και κυρίως τα Τουρκικά καπνά, πρόκειται να συναγωνιστούν τα προϊόντα μας στο χώρο της ‘Αγοράς. Και δέν ξέρει κανείς ποιό κέρδος θα άπομείνει άπ’ τη σύνδεση για την έλληνική οίκονομία — αν φυσικά έπρόκειτο να υπάρξει τέτοιο — άφου γύρω από το θέμα της έξαγωγής των ‘Ελληνικών άγροτικών προϊόντων και ιδιαίτερα των καπνών στηρίχθηκε ή έπιχειρηματολογία της κυβέρνησης που υπέγραψε τη σύνδεση.

‘Αμοιβή της εργασίας και παραγωγικότητα

Σ το τελευταίο τεύχος οίκονομικου περιοδικου δημοσιεύονται ενδιαφέροντα στοιχεία για τους ρυθμούς μεταβολής της παραγωγικότητας και της άμοιβής εργασίας, στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης. Διαπιστώνεται ότι ή αύξητική μεταβολή της παραγωγικότητας στις χώρες αυτές, είναι κατά πολυ μικρότερη άπ’ την αύξηση των ρυθμών μισθών και ήμερομισθίων. Σημειώνεται δέ ότι ή αύξηση των μισθών και των ήμερομισθίων συνεπιφέρει αύξηση του κόστους της παραγωγής. ‘Επειδή όμως στις σημερινές, για τις χώρες αυτές, συνθήκες ανταγωνισμού, αύξηση των τιμών των προϊόντων δέν είναι δυνατή, ή αύξηση της άμοιβής εργασίας, έχει σαν συνέπεια την μείωση των κερδών. Και έδω έπισημαίνεται ο κίνδυνος της μείωσης του ρυθμού των επενδύσεων, με σαφή τα συμπτώματα της ύφέσεως.

‘Υποστηρίχθηκε τελευταία ότι οι νόμοι της Οίκονομικής Συγκυρίας δέν έχουν πιά έφαρμογή, και ότι ή άποψη πως ή οίκονομική δυναμική υπόκειται σε ώρισμένους κύκλους (άνθηση - ένταση - ύφεση - κρίση), είναι ξεπερασμένη. Πως έρμηνεύονται όμως τα φαινόμενα που αναφέραμε; ‘Η τεχνολογική επανάσταση δημιούργησε πρόσθετες ανάγκες στον άνθρωπο. Σαν παράδειγμα ως πάρουμε το αυτοκίνητο. Για το σημερινό δυτικοευρωπαϊό εργάτη έγινε είδος πρώτης ανάγκης. ‘Ετσι προκειμένου να καθορίσουμε σήμερα την άξία της εργασίας, δηλαδή τα μέσα που χρειάζονται για να αναπαραχθί ή λειτουργία της εργατικής δύναμης, θα χρησιμοποιήσουμε νέα κριτήρια. ‘Ο «άναγκαίος χρόνος», δηλαδή άπ’ το σύνολο του χρόνου εργασίας, ο χρόνος που αντίστοιχεί στην αναπαραγωγή της λειτουργίας της

ἐργατικῆς δύναμης, ἀποκτᾶ σήμερα νέο μέγεθος. Τὰ μέσα κατανάλωσης παίρνουν ἄλλη ἔκταση. Κι' ἐδῶ ὀφείλεται ἡ συνεχιζόμενη πίεση γιὰ αὐξηση τῆς ἀμοιβῆς ἐργασίας, ποὺ φθάνει σήμερα νὰ ξεπερνάει σὲ ρυθμοὺς τὴν αὐξηση τῆς παραγωγικότητας, ἡ ὁποία γιὰ τὶς συνθήκες παραγωγῆς τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἔχει ὠρισμένο ὄριο. Ἔτσι τὸ φαινόμενο αὐτό, μαζὶ μὲ μιὰ σειρά ἄλλα οἰκονομικὰ φαινόμενα στὶς χῶρες τῆς Δ. Εὐρώπης δείχνουν ὅτι οἱ οἰκονομίες τῶν χωρῶν αὐτῶν, ἀφοῦ πέρασαν ἀπὸ τὴν ἀνθηση στὴν ἔνταση βαδίζουν τώρα πρὸς τὴν ὑφεση. Οἱ ἐφαρμοζόμενες μέθοδοι προγραμματισμοῦ στὶς οἰκονομίες τους ἀπλῶς ἀπαμβλύνουν τὴν μετάβαση ἀπ' τὸ ἓνα στάδιο στὸ ἄλλο δὲν τὴ σταματοῦν, ὅπως θέλησαν νὰ ἰσχυρισθοῦν σύγχρονοι «οἰκονομολόγοι». Οἱ οἰκονομικοὶ νόμοι δὲν ἔπαψαν καὶ δὲν θὰ πάψουν ποτὲ νὰ λειτουργοῦν.

